

NATIONAL ACADEMY OF LEGAL SCIENCES OF UKRAINE

YEARBOOK OF UKRAINIAN LAW

Collection of scientific papers
Founded in 2008

№ 15/2023

Kharkiv
«Pravo»
2023

UDC 340(058)(477)

ISSN 2077-4052

Recommended for publication by the bureau of Presidium
of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine
(Resolution № 210/2-B on 22.12.2022)

Yearbook of Ukrainian law : Coll. of scientific papers / responsible for the
Y37 issue Ye. A. Hetman. – Kharkiv : Pravo, 2023. – № 15. – 560 p.

The collection «Yearbook of Ukrainian law» features the best articles published by scientists of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, other educational and research institutions in the field of law, theory and history of state and law, state-legal sciences and international law, civil-legal sciences, environmental, economic and agricultural law and criminal-legal sciences in 2022.

Founder – National Academy of Legal Sciences of Ukraine

Editorial board:

Yu. P. Bytiak (Editor in Chief), O. V. Petryshyn, Yu. V. Baulin,
V. I. Borysov, A. P. Getman, Ye. A. Hetman, V. A. Zhuravel,
O. D. Krupchan, V. V. Komarov, O. V. Kokhanovskaya,
N. S. Kuznietsova, V. M. Lytvyn, V. T. Nor, O. P. Orliuk,
V. G. Pylypchuk, P. M. Rabinovych, S. G. Seriogina,
O. V. Skrypniuk, O. D. Sviatotskyi, V. P. Tykhyi, Yu. S. Shem-
shuchenko

Responsible for the issue *Ye. A. Hetman*

Registered by the Ministry of Ukraine for Press and Information
(Certificate of State registration of the print media.
KV Series number 15596–4068 R from July 9, 2009)

Address of the Editorial Board: 61024, 70, Pushkinska Str., Kharkiv, Ukraine,
National Academy of Legal Sciences of Ukraine

© National Academy of Legal Sciences of Ukraine, 2023
© Publishing House «Pravo», 2023

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

ЩОРІЧНИК УКРАЇНСЬКОГО ПРАВА

*Збірник наукових праць
Заснований 2008 року*

№ 15/2023

Харків
«Право»
2023

Рекомендовано до друку бюро президії
Національної академії правових наук України
(постанова № 210/2-Б від 22.12.2022)

Щ92 **Щорічник українського права : зб. наук. пр. / відп. за вип. Є. А. Гетьман. –**
Харків : Право, 2023. – № 15. – 560 с.

У науковому виданні «Щорічник українського права» зібрані актуальні статті, які були опубліковані у 2022 р. науковцями Національної академії правових наук України, інших наукових установ та закладів вищої освіти в галузі правознавства, з проблем теорії та історії держави і права, державно-правових наук і міжнародного права, цивільно-правових наук, екологічного, господарського та аграрного права і кримінально-правових наук.

Засновник – Національна академія правових наук України

Редакційна колегія:

Ю. П. Битяк (головний редактор), О. В. Петришин,
Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, А. П. Гетьман, Є. А. Гетьман,
В. А. Журавель, О. Д. Крупчан, В. В. Комаров,
О. В. Кохановська, Н. С. Кузнецова, В. М. Литвин,
В. Т. Нор, О. П. Орлюк, В. Г. Пилипчук, П. М. Рабінович,
С. Г. Серьогіна, О. В. Скрипнюк, О. Д. Святоцький,
В. П. Тихий, Ю. С. Шемшученко

Відповідальний за випуск Є. А. Гетьман

Зареєстрований Міністерством України у справах преси та інформації
(Свідоцтво про Державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації.
Серія КВ № 15596–4068 Р від 09.07.2009 р.)

Адреса редакційної колегії: вул. Пушкінська, 70, Харків, 61024, Україна,
Національна академія правових наук України

CONTENTS

Foreword.....	11
Rabinovych P. M., Dudash T. I.	
Legal Argumentation: Some General Theoretical Aspects	12
Kuznetsova N. S.	
Ensuring Qualitative Systematization of Legislation as an Important Part of Lawmaking Activity.....	34
Hryniak A. B.	
The Role and Significance of Legal Monitoring as an Effective Tool for Ensuring the Quality of the Legislation of Ukraine.....	44
Kot O. O.	
He Tasks of Scientific and Legal Expertise and its Impact on the Development and Quality of Legislation.....	63
Zozulia O.	
Constitutional right and duty to defend Ukraine in the context of the russian-ukrainian war.....	79
Komarnytskyi V., Lytvynov O.	
The Methodology of the Legal Study of Russian Aggression as a Civilizational Conflict	92
Pylypchuk V., Bogutsky P., Doronin I.	
The oretical fundamentals and priorities of development of the national security law	104
Hetman Ye. A., Mernyk A. M., Shapoval R. V.	
Relative human rights in the conditions of special legal regimes.....	122
Nalyvaiko L., Chepik-Trehubenko O.	
Application of the principle of the rule of law international and national courts	143
Getman A. P., Danilyan O. G., Dzeban A. P., Kalynovskyi Y. Y.	
Modern ontology: reflection on the continuity of cyberspace and virtual reality.....	153
Zaichuk O., Zaichuk Y.	
EU COVID-19 – A Window into the Future: Scenarios for Legal Evolution	171
Honcharenko V. D., Shyhal D. A., Omarova A. A.	
Legal status of the union republics during the rebuilding (1985-1991)	184
Kryzhanovskiy A. F., Balzhyk I. A.	
Conceptualisation of the church legal order in the modern state.....	202
Yaroshenko O. M., Synchuk S. M., Radanovych N. M.	
General type of legal regulation and practice of the Supreme Court in Ukraine: Features of objectification	217
Bukhaneych O. M., Ivanovska A. M., Kyrilenko V. A.	
Definition legal categories “public authority”, “public administration” and “public administrating” in the modern doctrine of administrative law	239

Kolomoiets T., Makarenkov O.

Transition of quantitative indicators of corruption
to the quality of extreme forms of denial of legal values255

Kolpakov V. K.

Postmodern locations in administrative law:
doctrinal understanding and overcoming.....274

Yaroshenko O. M., Pyzhov O. M., Arsentieva O. S., Harashchuk V. M., Inshyn M. I.

Alternative Resolution of Public Law Disputes in Administrative
Proceedings of European Union Member States289

Pylypchuk V. G., Baranov O. A., Hyliaka O. S.

The problem of legal regulation in the field of artificial
intelligence in the context of the development of the
legislation of the European Union308

Stefanchuk R. O., Hetmantsev D. O., Toporetska Z. M.

Models of public game business governance in the world328

Buromenskiy M. W., Monaienko A. O., Atamanchuk N. I.

Harmonisation of Ukrainian legislation on excise taxation
of alcoholic beverages with the law of the European Union347

Sokurenko V.

Prevention and Counteraction to Bullying in Ukraine
as a Negative Social Phenomenon366

Dzera O. V., Velykanova M. M., Bilenko M. S.

Overview of approaches to the institute of civil legal
responsibility in the process of recodification of the civil code of Ukraine382

Kokhanovska O. V., Bazhanov V. O.

Agreement on creation by order and use of the object of intellectual property rights.....397

Shakun V. I., Heiets V. M., Borodina O. M.

Ensuring human rights in land legal relations: Socio-economic and legal frameworks.....413

Bobkova A., Koveino Yu.

The Forms of Responsibility for Violation of the Forest Legislation431

Dashkovska O.

International legal responsibility of the state for damage
caused to the environment as a result of armed conflict442

Shulga M. V., Lisova T. V.

Some current issues of legal provision of restoration of land.....451

Zhuravel V. A., Kovalenko A. V.

Examination of evidence in criminal proceedings as a component
of the proof process.....469

Shepitko V., Shepitko M.

Criminalistics and Forensic Sciences in Ukraine: History and Curent Trends484

Kaplina O., Sharenko S.

Issues of Compensation for Damages Caused to a Citizen
as a Result of Armed Aggression: Criminal and Procedural Aspects498

Fris P. L.	
Ideological Foundations of the Bolshevik Criminal-Legal Policy	520
Shevchuk V.	
Innovative Essence of Criminalistic and Prospective Directions of its Development.....	534
Karchevskiy M. V.	
Computational criminological reasoning: concepts, possibilities and perspectives of use	549

ЗМІСТ

Вступ	11
Рабінович П. М., Дудаш Т. І. Правова аргументація: деякі загальнотеоретичні аспекти.....	12
Кузнєцова Н. С. Забезпечення якісної систематизації законодавства як важлива складова правотворчої діяльності	34
Гриняк А. Б. Роль та значення правового моніторингу як дієвого інструменту забезпечення якості законодавства України	44
Кот О. О. Завдання науково-правової експертизи та її вплив на розвиток і якість законодавства	63
Зозуля О. Конституційне право та обов'язок захищати Україну у контексті російсько-української війни	79
Комарницький В., Литвинов О. До методології правознавчого дослідження російської агресії як зіткнення цивілізацій	92
Пилипчук В., Богуцький П., Доронін І. Теоретичні основи та пріоритети розвитку права національної безпеки.....	104
Гетьман Є. А., Мерник А. М., Шаповал Р. В. Відносні права людини в умовах особливих правових режимів.....	122
Наливайко Л., Чепік-Трегубенко О. Застосування принципу верховенства права міжнародними та національними судами.....	143
Гетьман А. П., Данильян О. Г., Дзьобань О. П., Калиновський Ю. Ю. Сучасна онтологія: рефлексія неперервності кіберпростору та віртуальної реальності.....	153
Зайчук О., Зайчук Ю. Ковід-19 і ЄС – вікно у майбутнє: сценарії правової еволюції.....	171
Гончаренко В. Д., Шигаль Д. А., Омарова А. А. Правовий статус союзних республік за часів перебудови (1985–1991 рр.).....	184
Крижановський А. Ф., Бальжик І. А. Концептуалізація церковного правового порядку в сучасній державі.....	202
Ярошенко О. М., Синчук С. М., Раданович Н. М. Загальнодозвільний тип юридичного регулювання і практика Верховного Суду в Україні: особливості об'єктивації	217
Буханевич О. М., Івановська А. М., Кириленко В. А. Правова природа і співвідношення категорій «публічна влада», «публічна адміністрація» та «публічне адміністрування» в сучасній доктрині адміністративного права.....	239

Коломоєць Т., Макаренков О.

Перехід кількісних показників корупції у якість крайніх
форм заперечення правових цінностей.....255

Колпаков В. К.

Постмодернові локації в адміністративному праві:
доктринальне розуміння та подолання274

Ярошенко О. М., Пижов О. М., Арсентьєва О. С., Гаращук В. М., Іншин М. І.

Альтернативне вирішення публічно-правових спорів
в адміністративному судочинстві держав-членів Європейського Союзу289

Пилипчук В. Г., Баранов О. А., Гиляка О. С.

Проблема правового регулювання у сфері штучного
інтелекту в контексті розвитку законодавства Європейського Союзу308

Стефанчук Р. О., Гетманцев Д. О., Топорецька З. М.

Моделі публічного управління гральним бізнесом у світі.....328

Буромєнський М. В., Монаєнко А. О., Атаманчук Н. І.

Гармонізація українського законодавства про акцизне
оподаткування алкогольних напоїв з правом
Європейського Союзу: правові проблеми та шляхи їх врегулювання347

Сокурєнко В.

Запобігання та протидія булінгу в Україні як негативному соціальному явищу366

Дзера О. В., Великанова М. М., Біленко М. С.

Перегляд підходів до інституту цивільно-правової
відповідальності у процесі рекодифікації Цивільного кодексу України382

Кохановська О. В., Бажанов В. О.

Договір про створення за замовленням і використання
об'єкта права інтелектуальної власності397

Шакун В. І., Гєсць В. М., Бородин О. М.

Забезпечення прав людини в земельних правовідносинах:
соціоекономічні й правові засади.....413

Бобкова А., Ковейно Ю.

Форми відповідальності за порушення лісового законодавства431

Дашковська О.

Міжнародно-правова відповідальність держави за шкоду,
заподіяну довкіллю внаслідок збройного конфлікту.....442

Шульга М. В., Лісова Т. В.

Окремі актуальні питання правового забезпечення відновлення земель451

Журавель В. А., Коваленко А. В.

Дослідження доказів у кримінальному
провадженні як складова процесу доказування469

Шепітько В., Шепітько М.

Криміналістика та судові науки в Україні: історія та сучасні тенденції.....484

Капліна О., Шарєнко С.

Проблеми відшкодування збитків, завданих громадянину внаслідок
збройної агресії: кримінальний процесуальний аспект498

Фріс П. Л.	
Ідеологічні основи кримінально-правової політики більшовизму	520
Шевчук В.	
Інноваційна сутність криміналістики та перспективні напрямки її розвитку	534
Карчевський М. В.	
Обчислювальне кримінологічне аргументування: поняття, можливості та перспективи використання	549

FOREWORD

Today more than a hundred specialized legal journals and collections are annually issued in Ukraine, publishing thousands of scientific articles from various branches of legal science.

In 2008 by the decision of the Presidium of the Academy the nationwide scientific periodical – the Yearbook of Ukrainian law was founded, in which the most important legal articles of academicians and corresponding members of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, as well as research associates, who work in the Academy's research institutions and other leading research and higher education institutions of Kyiv, Kharkiv, Donetsk, Lviv, Odesa, are published.

Yearbook aims to become a guide in the field of various scientific information that has already been printed in domestic and foreign journals during the previous year. "Yearbook of Ukrainian law" is a unique legal periodical dedicated to the widest range of legal science's problems striving to become a concentrated source of modern scientific and legal thought on current issues in the theory and history of state and law, constitutional, criminal, civil, economic, international and other branches of law, that has no analogues in Ukraine. The journal's pages contain modern legal concepts and theories of

the further development of Ukraine as a democratic, social, law-governed state, full of the most provoking contemporary ideas, fundamental and substantial issues of jurisprudence.

The selection process of articles is carried out by the branches of the Academy (theory and history of state and law, state-legal sciences and international law, civil-legal sciences, environmental, economic and agricultural law, criminal-legal sciences), which combine leading scientists and legal scholars from all over Ukraine.

From 2014, the Yearbook of Ukrainian Law is published in English. Each issue of the English version is sent to more than 70 law libraries of the world, including USA, Canada, Australia, Great Britain, Germany, Portugal, Switzerland, Norway, Denmark, Latvia, and Lithuania. This enables scientists from other countries to get acquainted with the problems relevant to Ukrainian legal science, both the general theoretical, as well as different branches of law, modern Ukrainian legislation and practice, to provide opportunities for international scientific cooperation.

*Editor in Chief Yearbook
of Ukrainian law
Yu. P. Bytiak*

Petro M. Rabinovych

*National Academy of Legal Sciences of Ukraine
Kharkiv, Ukraine*

*Department of the Theory and Philosophy of Law
Ivan Franko National University of Lviv
Lviv, Ukraine*

Tamara I. Dudash

*Department of the Theory and Philosophy of Law
Ivan Franko National University of Lviv
Lviv, Ukraine*

LEGAL ARGUMENTATION: SOME GENERAL THEORETICAL ASPECTS

Abstract. *The relevance of the study is explained by the fact that the legal arguments used by judges in particular when making decisions are often criticised. The general theoretical understanding of legal argumentation, which is the purpose of this study, can help to solve the urgent problem of improving legal argumentation. The article substantiates the general theoretical model of legal argumentation, which is carried out in different types of legal activities – lawmaking, interpretation, law enforcement. For this purpose, such research methods as general theoretical, modelling, deduction, analysis and abstraction were used. It is proposed to distinguish between terminological legal argumentation as an activity and legal argumentation as a result of this activity, and the result of activities to reconstruct the legal argumentation of another entity, and provide a definition of each of these concepts. It is established that the general theoretical model of legal argumentation covers composition (corpus) of legal argumentation, tools of legal argumentation, reconstruction and evaluation of legal argumentation. It is identified that in the composition (corpus) of legal argumentation it is reasonable to include: argumentative situation; subjective composition; the purpose of the right argument; object of legal argumentation; the content of legal argumentation. The substantive and procedural aspects of the tools of legal argumentation are singled out. The practical value of the article is that*

the general theoretical model of legal argumentation creates grounds for improving argumentative practice in various types of legal activity

Keywords: *general theoretical model of legal argumentation, composition (corpus) of legal argumentation, argumentative situation, tools of legal argumentation, reconstruction and evaluation of legal argumentation*

INTRODUCTION

The issue of the quality of legal argumentation is the cornerstone of practical jurisprudence, especially law enforcement. Building a convincing legal argument for different recipients is a difficult task and requires special skills of the argumentator. The legal argumentation contained in national court decisions is often criticised as weak or unconvincing. The general theoretical comprehension of legal argumentation can help to solve the urgent problem of improving legal argumentation. It can offer a comprehensive answer to the question of which legal argument is convincing, including tools for building, reconstructing and evaluating such arguments through the construction of a general theoretical model of legal argumentation. The implementation of these tasks will serve to improve the practice of legal argumentation not only in law enforcement, but also in law interpretation, lawmaking, law enforcement and legal science.

The relevance of the study of legal argumentation is confirmed by the fact that in textbooks on the theory of law in recent years there are sections on legal argumentation, which outlines the most general issues of legal argumentation [1, p. 264; 2, p. 440]. Some issues of

scientific journals are devoted to the issue of legal argumentation [3, p. 175–184; 4, p. 193–202]. Some special issues of legal argumentation have become the subject of Ukrainian legal research, in particular in the works of M. Koziubra, P. Rabinovych, B. Kistanyk, and logical research, in particular in the works of O. Shcherbyna, O. Yurkevych. We are talking about the types of legal argumentation [5, p. 4–8], general theoretical characteristics of legal argumentation [6, p. 22], some features of judicial argumentation [7], logical aspects of legal argumentation [8; 9]. However, many aspects of the complex phenomenon of legal argumentation are unexplored or insufficiently studied in Ukrainian legal science, including the general theoretical model of legal argumentation.

In foreign research, legal argumentation is the subject of analysis both in the theory of argumentation and in legal research, in particular in the works of such authors as D. Walton [10]; F. Van Eemeren [11]; L. Bermejo-Luque [12]; E. Feteris [13; 14]; K. Tindale [15]; R. Alexy [16]; M. Hinton [17]. Among other aspects, representatives of different schools of legal argumentation study the components of the study of legal argumentation, normative and/or theoret-

ical models of legal argumentation as part of its research programme at the theoretical level, features of reconstruction and evaluation of legal argumentation, means of legal argumentation in legal discourse as a kind of general practical discourse.

In English-language sources on legal argumentation, the phrase “normative model of argumentation” is often used, but it is not always explained. According to D. Walton, the normative model of argumentation is how one should analyse and evaluate legal argumentation from a logical standpoint. This model is closely related to reality. It is based on the rationale used in everyday argumentation. This model simply reflects the legal justification in reality [10, p. 161].

F. Van Eemeren noted that the theoretical model of argumentation serves as a conceptual basis for the study of legal argumentation, outlines and approximates the philosophical ideal of reasonableness, specifying it in terms of types of argumentative steps and the validity of the grounds for these steps. If such a model well fulfills its purpose – it performs heuristic, analytical and critical functions and concerns the production, analysis and evaluation of argumentative discourse [11, p. 521].

From the standpoint of L. Bermejo-Luque, the normative model depends on what we want to evaluate – the result of argumentation, procedures or processes of argumentation [12, p. 9]. The argumentation model should perform

two main tasks: to provide an acceptable characteristic of the *soundness* of the argument (which means assessing both the relationship between the basics and the conclusion, and the assessment of the basics) and to propose a method for establishing the validity of the argument. The latter depend on the concept of argumentation and the standard of validity of argumentation to adopt [12, p. 14–15].

E. Feteris believes that the theoretical model of legal argumentation contains legal arguments and norms and rules of their acceptability [13, p. 21]. The analytical model should specify the elements necessary for the rational reconstruction of the legal decision – the stages of the argumentative process, explicit and implicit arguments, hidden foundations and structures of the argument. At the same time, the logical minimum often does not allow to do so, a pragmatic maximum is needed to consider the broader verbal and nonverbal context of the argument [13, p. 201]. Rational reconstruction provides grounds for evaluating arguments [13, p. 22].

In foreign intelligence, in particular the Dutch, the theoretical model of legal argumentation represents only the theoretical level of research of the latter. In addition, it deals mainly with legal argumentation in law enforcement, disregarding official interpretation, law-making, law enforcement and legal doctrine. At the same time, we believe that the development of such investiga-